

بھین فرہی

لسہر کاودانین ٹیانئ

پیداچون
شیخان شیخہ میری

بہرہہ فکرن
زکیہ حسن

صبر

(بهینفرہ ہی)

ل سہر کاودانین زیانئ

بہرہہ فکرن: زکیۃ حسن

پیداچوون: شیطان شیخہ میری

ناقئ پھرتوکی: بهین فرھی ل سہر کاودانیں ژیانئ

بہرہہ فکرن: زکیۃ حسن

پیداچوون وریکخستن: شیخان شیخہ میری

دیزاینا بہرگی: متین محمد

سال: ۲۰۲۲

بسم الله، الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه
ومن والاه، وبعد:

هندي سهبرکیش و سهبرکیشانه ژ وان سیفته تانه بیّن خودیّ هز
ژوان ب گۆتا خودایّ مهزن:

(والله يحب الصابرين) ال عمران: ۱۴۶ .

ئانکو: وخودیّ هز ژ بیّنفره هان دکهت.

هروهسا خودیّ ییّ دگهل وان کهسین سهبرین خو دکیشن، ب
گۆتا خودایّ مهزن:

(إن الله مع الصابرين) البقرة: ۱۵۳ .

ئانکو: هندي خودییه ب هاریکاریا خو ییّ دگهل بیّنفره هان.

هروهسا خودیّ مزگینیّ ددمته وان کهسین سهبرین خو دکیشن، ب
گۆتا خودایّ مهزن:

(وبشر الصابرين) البقرة: ۱۵۵ .

ئانکو: مزگینیّ بده وان کهسین سهبرین خو دکیشن.

قِيَجَا تَهْفَه بَابَه تَه كَيْ كَرْنِگَه وَتَهْم هَهْمِي رُوژَانَه پِيْدَه قِي دَبِيْنِيْ، رُبهَر
هَنْدِيْ كَه لَه ك كَرْنِگَه تَهْم خُو دَقِي بَابَه تِي دَا شَارْمَزَا بَكَه يْن، دَا
كُو بَه خْتَه و مَرِيْبِيَا دِيْن وَدُوْنِيَا ب دَه سْتَخُوْفَه بِيْنِيْن.

قِيَجَا خُوِيْشَكَا مَه (زَكِيَه حَسَن) يَا رَابُوُوِي ب وَ مَرَكِيْ رَانَا كُو مَه كَا
فَهْر مُوُوْدِيْن پِيْغَه مَبَهْرِي (ﷺ) وَ كُوْتِيْن صَهْحَابِي وَ زَانَا يَان دَمْرِبَارَهِي
سَهْبَر وَ بِيْهَنْفَر مَهِيْ، رُ خُو دَا يِيْ مَهْرَن دَخَا زَم قِيْ كَتِيْبِيْ بَكَه تَه سَهْبَر
وَه هَدَارَا مَه، وَ هَه رُو مَسَا بَكَه تَه د تَه رَا زِيْبَا خِيْرِيْن وِيْ وَ دَمِيْبَا يِيْن مَه دَا.

شِيْقَان شِيْخَه مِيْرِي

۲۰۲۲/۱۲/۱۰

بناقی خودایی مه‌زن و دلوقان

بیهن فره‌هی وه‌کی دهیته زانین نه‌وه مروّف هند خو لبه‌ر بگریت کو توشی داقین بیهن ته‌نگیی نه‌بیت ده‌می نه‌و تشته‌کئی وه‌سا دبینیت یی وی پی نه‌خوش بیت، و په‌یقا (صبر) نه‌وا دزمانی عه‌ره‌بان دا بو قی کاری دهیته گوتن راما نا «حه‌بس و گرتنا نه‌فسی دده‌ت» .

ئانکو : مروّف نه‌فسا خو بگریت و نه‌هیلیت نه‌و کاره‌کی خه‌له‌ت بکه‌ت ده‌می تشته‌کئی نه‌خوش دبینت، و د زاراقی شه‌ری دا مه‌به‌ست ب بیه‌ین فره‌هی نه‌وه مروّف بیه‌نا خو ل سه‌ر کرنا وی تشتی فره‌ه بکه‌ت یی خودی قیایی، یان لسه‌ر نه‌کرنا وی تشتی یی خودی پی نه‌خوش بیت، و نه‌فسا خو ل سه‌ر قی چهن‌دی حه‌بس نه‌که‌ت.

هه‌روه‌سا مروّف ل ده‌می چیبوونا وی کاری یی پی نه‌خوش بیت یان ل به‌ر وی گران بیت خو راگرت و هه‌فسه‌نگییا خو ژ ده‌ست نه‌ده‌ت، ژقی چهن‌دی بو مه‌ دیار دبیت کو سی جورین سه‌بری هه‌نه‌:

ئیک / بهین فره‌هییا ل سه‌ر وی کاری یی خودی فه‌رمان پی کری

دوو / بهین فره هییا ل سهر نه کرنا وی کاری یین خودی نه هی ژئ کری .

سی / بهین فره هییا لسهر وان قهدهرین نه خوش یین خودی بو مروقی هزکرین .

ئهف ههرسی جوره لوقمانی حکیم وه سیهت ل کوری خو کریه

يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ إِنَّ

ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ [سورة لقمان: ۱۷]

ئهی کوری من تو نفیژی ب دورستی بکه، وفهرمانا ب باشییی بکه،
وپاشقه لیڈانا ژ خرابییی بکه، ب رهنگه کی نهرم وتازه و ل دویف
شیانا خو، وتو خو ل بهر وی نه خوشییی بگره یا سهرافی چهندی
دئیته سهری ته، وتو بزانه کو ئهف شیرته ئهون یین خودی
فهرمان پی کری ویین دقیت مروف یی لی مجد بیت .

ئیک / نیک بهینفره هی لسهر گوهداریکرنا فەرمانین خودایین مهزن کو نهو ژى ئیکه ژ بهشین گرنگین بهینفره هیین یه بو نمونه : رابونا مروقی نفیژین سپیدی یان ژى درهنگی شهف نقست و یان وهستیان یان ئاف و ههوايی سار یان ههر نهگهرهکی هه بییت پیئقیه بهینفره ه و سهبر بن دپهرستنا خودی دا نهکو پشت گو ه باقیته چنکی نهفسا مروقی ب سروشتی خو یی تمبهله نهفجا پیئقیه هه می فەرمانین خودی بجهیین و مروقی باوهردار ههر عیبادتهکی د وهختی وی دا نهجام بدهت .

وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ [سورة البقرة: ٤٥]

وهوین ب بیهن فره هییی ونفیژی هاریکارییی بخوازن، ونهو کارهکی ب زهمهته ب تنی ل سهر وان نه بییت یین ژ خودی دترسن، وژی ب هیقی .

وههروهسا سهبر و بهین فره هی لسهر روژیی کو برسی و تیهنی و ماندی بونا روژیی نهفه ژى جورهکه ژ سهبر و بهین فره هیی لسهر

بہندھیان ، و ہر وہسا دانا زہکاتی کہ واجبہ لسہر مروقی دقیت بدہت و مروث ب سروشتی خو یی قہلسہ وبہخیلہ و حز لسہر پارہی و سامانی ہہیہ و حز دکہت بہردہوام کوم بکہت و دقیت یی بہین فرہہ بیت لسہر دانا زہکاتی چونکی ئہو حق مافی خودی یہ ودقیت بدہت، و ہر وہسا چونا حہجی دقیت بہین فرہہ بن بو چونا حہجی ژبہر دیریا ریکی و ماندی بون و وہستیانا ریکا دیر وبو ماوہیہکی دریز سفہری دکہن بہلی رازی بون ب وی سفہری دبیتہ ئہگہری ژبیرنا (غہفراندنا) گونہہان و ئہگہر ب راست و دروستی ئہنجام بدہت ہر وہکی ژنوی ژ دایک بوی ہر وہکی چ گونہہ و سزانیہی .

سہر تہتہکی باشہ و مہتحریہ خودان ہندی سہبری بگریت توی لسہر ریکا راستی ہندی تو سہبری لسہر قانہ بگری توی لسہر ہیدایہتی مای بہس ئہگہر سہبری نہگریت ب قہدہری وی تہ ژ ہیدایہت و روناہی و ریکا راست یا لادای .

و پیغہمبہر (صلی اللہ علیہ وسلم) دبیژیت : " إن النصر مع الصبر " . " ہندیکہ سہر کہفتنہ دگہل سہرکیشان و بہینفرہ ہی یہ " (۱) .

(۱) [صحیح الجامع (۶۸۰۶)]

سەرکهفتن دگهل سهبرو بهینفره هیئ یه و بهر فره هی دگهل تهنگافیئ
یه و دگهل ههر نه خوشیه کی خوشیه ک هیه .

پیندقیه ل سهر وی کهسی یئ خودئ گهلهک نعمت د گهل کرین
ئهو وان نعمهتان ب خودئ گری دهت، و ب تاعهتی بیاریزت، و ب
خوشکاندنئ چاقدانئ لی بکهت دا دبهردهوام بن.

و گرنکیا سهبر و ههداری د ئیمانئ دا و جورین ئارامیئ ب راستی
مروث نهشیت ببیته باوهرداره کی راست و دروست بتنی سهبرو
ههداری نه بیت و خولبهرگرتن و ئارامی مروقی دکهنه باوهرداره کی
تهمام .

ههروهسا چند فهرموده و گوتنن چاکین ئومهتی لسه سهبر و
بهینفره هیئ :

ئهو حارسی ئه شعری (خودئ ژئ رازی بیت) فه دگوهیزیت
ژکیسی پیغمبهری (صلی الله علیه وسلم) پیغمبهری خودئ (صلی الله علیه وسلم) گوت : "
الصبر ضیاء بهینفره هی و ئارامی رونا هیه " . الضیاء) ئهو رونا هیه
یا گهرمی دگهل چونکی یا تاله و بزحه مته گهرمیا دگهل .

پیغمبر (صلی اللہ علیہ وسلم) دبیڑیت : " ہر تشتہ کی ب سہری باورداری د
ہیت ماندی بون دل تہنگی نہ خوشی تہانہت خہمہک ژی دخوت
خودایی مہزن تاوان و خرابیین وی ل سہر وی رادکہت " (۲) .

مالکی کوری دیناری (رحمہ اللہ) دبیڑیت : " سہری بکیشن لسہر
گوہداریا فرمائین خودی ہما ہمی ئەو سہرہکا کیمہ و
دہستکہفتیہکا دریژہ " .

سوفیان کوری عویہینہی (رحمہ اللہ) دبیڑیت : " باوردار پیڈقی
ب سہر و ہمداری یہ کا چہوا پیڈقی ب خوارن و قہخوارنی یہ
" (۳) .

ابن القیم (رحمہ اللہ) دبیڑیت : " ژ نیشانیت بہختہومریی بو بہندہی
ئہوہ ئەگہر خودی تہعالا نیعمتہک دایی سوپاسی و شوکردار بیت،
و ئەگہر ہاتہ تاقیکرن پی ئەو سہرگربتن، وہ ئەگہر گونہہ کر
تہوبہ بکہتن " (۴) .

(۲) [صحیح الجامع (۵۷۲۴)]

(۳) [الصبر لإبن أبي الدنيا (۸۴)]

(۴) [الوابل الصیب]

عكرمة (خودى ژى رازى بيت) دبیژیت : " نینه ئیك هه‌بیت ئیلا
ئهو دى یی كه‌یفخوش بیت و خه‌مگین بیت، قیجا كه‌یفخوشیا خو
سویاسیی لسهر بکه‌ن و خه‌مگینیا خو بهینفره‌ه بن لسهر " (٥).

حسن بصري (رحمه الله) دبیژیت : " بهینفره‌هی گه‌نجینه‌که ژ
گه‌نجینین خیر و باشیی خودی ناده‌ته که‌سی ئیلا به‌نده‌کی ب ریز و
بقه‌در نه‌بیت ل ده‌ف وی " (٦) .

(٥) [تفسیر ابن کثیر (٨/٢٧)]
(٦) [الصبر لابن أبي الدنيا]

دوو/ بهین فره‌هییا ل سهر نه‌کرنا وی کاری یی خودی نه‌هی ژئی
 کری: سه‌برو بهینفره‌هی لسهرخوراگریا به‌نداتیا خودایی مه‌زن
 لسهرنه‌کرنا بی ئه‌مریا خودی دقیت مروف بهینفره‌ه بیت لسهر
 نه‌کرنا بی ئه‌مریا خودی و لی نیزیك نه‌بیت و ده‌ست ژئی به‌رده‌ت و
 ژوان ژئی مروف نه‌زمان و دل و نه‌ندامین له‌شی پاریزیت ژئی
 ئه‌مریا خودی و دقیت بزائن کو سه‌بر و بهینفره‌هی کلیلا ده‌رگه‌هین
 لیورینا خودی یه .

وَتَوَاصُوا بِالصَّبْرِ وَتَوَاصُوا بِالْمَرْحَمَةِ [سورة البلد: ۱۷]

ب بهینفره‌هییا ل سهر گوهدارییا خودی و خو پاشقه‌لیدانا ژ بی
 ئه‌مرییا وی .

و به‌ندی خودی دی د گه‌له‌ک کاودانا دا بوری د خوشی و نه‌خوشیا
 دا به‌لی نه‌فه یا باشه کا دی چهند سه‌بر و بهینفره‌ه بی و
 سه‌رده‌ریی دگهل قان کاودانا که‌ی و ئه‌مری خو ته‌سلیمی خودایی
 مه‌زن که‌ی و چ سنورا نه‌به‌زینت و بی ئه‌مریا خودی نه‌که‌ت د وان
 تستان دا یی کو خودی نه‌هیا مه‌ ژئی کری و ئه‌م ژئی داین پاش
 چونکی چ خیر وباشی د وی تشتی دا نینه یی کو خودی نه‌هیا مه
 ژئی کری و ئه‌م بی‌هنا خو فره‌ه بکه‌ن .

ابن القیم (رحمه الله) دبیژیت : " هندیکه دست کهفتنا دل تهنگی
وخه مگینی وخه کوفنان ل دوو جهانن، حزو فیانا بو دنیایی
وپیتهدانا گهلهک لسر ، و کیماسیکرن دکارین چاک وگوهداریا
خودی دجهئینانا فرمانیت وی دا " (۷).

العلامة السعدي (رحمه الله) دبیژیت : " بیئفره هی مهزترین
هاریکاره ل سر هه می کاران " (۸).

مهیمونی کوری مهرا نی (رحمه الله) دبیژیت : " چ زه لام
نهگه هشتینه خیرین مهزن ، پیغمبرهک بیت یان کهسهک بیت، ئیلا
ب بهینفره هی بیئ گه هشتینی " (۹).

بهین فره هی لسر تاعه تی خودی دسی خالا دا :

*** بهری کرنا تاعه تی :** کو مروف ئنیه تا دلی خو بو صافی
وخالص کهت .

(۷) [عدة الصابرين (۲۰۶)]

(۸) [مجموع مؤلفاته (۳/۴۵۲)]

(۹) [حلیة الأولیاء (۴/۹۰)]

* دگھل کرنا تاعہتی : کو مروّف سستی تیدا نہکھت و ژئ غافل
نہبیت .

* و پشتی کرنا تاعہتی : کو مروّف بہ لاف نہکھت و مہدحان بو
خو پئی نہکھت .

سئ / بهین فره‌هییا لسهر وان قه‌ده‌رین نه‌خوش یین خودئ بو مروقی هزک‌رین : سهبر و بهینفره‌هی و خولبرگرتن لسهر قه‌ده‌را خودئ همر به‌لا و ئاریشه‌کا بهیته ری‌کا مروقی دقیت خو لبر بگریت و بهینفره‌ه بیت چونکی خودئ بو مروقی وی به‌لایئ و وی ئاریشئ و نه‌خوشیئ به‌دل قه‌دک‌ت و ب باشت‌رین تشت ، و پی‌دقیه مروف ب قه‌ده‌را خودئ رازی بیت و همر موسیبه‌ته‌کا دهیته سه‌رئ مروقی خودئ دئ بو به‌دل قه‌دک‌ت و ژیانئ دا گه‌له‌ک جاران دئ ب خهم که‌فی لی تو نزانئ پشتی وی خهم‌گینیئ چ خیر و چاکیه‌ک تیدا یه ل سه‌ر وی سهبر و بی‌هنفره‌هییا ته ل سه‌ر کیشای و ههمی تشتین باش و جوان پشتی بی‌هن فره‌هیئ دهین .

وَاصِرٌ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ [سورة النحل : ۱۲۷]

وتو بینا خو فره‌ه بکه ل سه‌ر وی نه‌خوشییا د ری‌کا خودئ دا دگه‌هته ته همتا خوشی دگه‌هته ته، و بی‌هن فره‌هییا ته ب تنئ ب خودئ یه، نه‌وه یئ هاریکاری و پشته‌قانییا ته دکه‌ت .

چەند گوتنن چاکن ئومەتی لاسەر بهینفره‌هیا لاسەر قەدەرا
خودی :

عومەری کوری خەتابی (خودی ژێ رازی بیت) دبیژیت : "
ئەگەر قەدەر هاتبا دیارکرن بو مروقی دا وی قەدەری هەلبژیریت
یا خودی تەعالا بو هەلبژارتی . "

ذوالنون المصري دبیژیت : " هەرکەسەکی باوهری ب هەمی
قەدەریت خودی هەبیت چجارا دل تەنگ نابیت " (۱۰) .

ابن عثيمين (رحمه الله) دبیژیت : " ئەگەر مروف براستی
ودورستی ب قەدەری رازی بو دی بیهنا خو قەدەت ژخەما . (۱۱) "
ابن تیمیة (رحمه الله) دبیژیت : " سەبرکیشان و بهینفره‌هی دوو
سیفەتن نەدین و نەدنیا بی وان ب ریفە ناچن " .

هەروەسا علیی کوری ابی طالبی (رضي الله عنه) دبیژیت : " دی
هند سەبری کیشم هەتا سەبر بیزار دبیت ژ سەبرا من " .

(۱۰) [الطيوريات (۲۲۹)]
(۱۱) [شرح الأربعين النووية (۹۰)]

ئهگهر ته بقیته تو ببیه ژ مروقین بهین فره ه :

1 - باش بزانه دنیا بو کهسی نه بویه مال، و سروشتی دنیا یی ئه وه ئه و وی خوشییا ته مام نه دایه کهسی هر ئیکی تو بهری خو بدهیی دی بینی ژ لایه کی فه بو نه خوشه، دنیا بقی رهنگی یه و تو نهشی سروشتی وی بگهوری، قیجا سهبری بکیشه .

2 - ژبیر نه که دنیا ملکی خودی یه، یی وی بقیته ئه و ددهتی ویی وی بقیته ژ د وهر دگریته، و ئه و وی ژ دایه ژ ی ئیمانته که لنگ ته، و هر جار هکا وی ئیمانتهتی خو زقراند تو خو نه رازی نه که .

3 - بلا ته باوهری هه بیت کو چ نه خوشیین بهردهوام نین و پشتی هر نه خوشیه کی خوشیه که ههیه، قیجا سهبر بکیشه ههتا تو ژ تهنگا قییا رزگار دبی .

4 - بو رزگار کرنا ژ تهنگا قییب سلامت ی بلا ههوار و گازبیا ته هر و هر ژ خودی بیت نه ژ کهسی دی، و

ہم ژبہر قئی چہندی یہ گہلہک جاران قورئان سہبری و
تہوہکولا سہر خودی پینگفہ گری ددہت .

5 - بہین فرہہیی خیرہکا مہزن تیدا ہہیہ گونہہ پی د
غہفرن و خودانین ئیماننا دروست و دوورییا ژیکجودا بن
قنجا بہری خو بدی کانئ تہ دقیت تو ژ کی ژ ہمدوویان
بی .

دهلیقه‌یین بهین فره‌هی (سه‌برئ) :

*بهینفره‌هی لسهر به‌لایین دنیا‌یی : وه‌کی مرنا خوشتقیان و نه‌ساختی و هه‌ژاری و خوساره‌تییا مالی و کیم بونا ده‌خل و ده‌رامه‌تی.....وه‌تد.

*بهینفره‌هی لسهر خوشییان : وه‌کی ده‌وله‌مه‌ندی و زی‌ده‌بوونا مال و عیالی و خو‌دیر کرنا ژ وان تشتین بو نه‌فسی دخوش و خودی لسهر مروقی حه‌رام کرین .

*بهینفره‌هی لسهر وان نعمه‌تان یین خودی داینه هنده‌ک که‌سین دی ژبلی وی و ئەو دبینیت کو حه‌سیدی پی نه‌بیت و چاقین وی لی نه‌بیت، و بزانییت کو خودی ژ بهر حیکمه‌ته‌کی ئەو قه‌نجی نه‌دایه وی .

*بهینفره‌هی لسهر تاعه‌تی خودی، ب تایبته ل وی ده‌می هاریکارین مروقی لسهر فی چندئی کیم دین، و نه‌فه ب زحمه‌تترین جورین سه‌بری یه .

۱- سه‌پر و بهینفره‌هی لسهر نه‌نجامدانا فرمانا خودایی مه‌زن:

۲- پیدقیه لسهر موسلمان‌ی به‌نداتی خودی و عیاده‌تی خودی بکته و سه‌بری لسهر په‌رستن و گوهداریکرنا فرمانا خودی نانو به‌ندی خودی ب دروستی وان تشتا نه‌نجام بدهت یی کو خودی نه‌مری مه‌ پی کری و سستایی تیدا نه‌کن .

پیغمبر (صلی‌الله‌علیه‌وسلم) دبیژیت : " خودی ناسبکه د به‌رفره‌یا دا دی خودی ته ناسبکه د به‌رتنه‌نگیا دا " (۱۲) .

ابن عثمان (رحمه‌الله) دشلو‌فه‌کرنا فی ه‌دیسی دا دبیژیت : " نانو ب حقی خودایی مه‌زن و بلند رابه لده‌می تو دبه‌رفره‌یا دا، و لده‌می تو یی ساخلم، و لده‌می تو یی زه‌نگین دی خودی ته

(۱۲) [صحيح الجامع]

ناسکھت دہرتہنگیا دا، نگہر تہ ساخلہمی نہما، و تہ زہنگینی
نہما و تو ہہزار بی و پیدقین تہ دژوار بین ؛ دی خودی تہ
ناسکھت ب وان تشتین تہ بین بہری و کہفن، یان ئەو باشی و
خیرین تہ بین بہری و کہفن ئەوین تہ بو خودایی مہزن دکرن "
(۱۳)

عبدالله ی کوری ئیمام ئەحمەدی دبیژیت : من گەلەك گوھ ل بابی
خۆ دبی دگۆت : یا خودی تۆ ل گوننہہین بابی ہہیثمی ببوری، یا
خودی تۆ دلوقانیی ب بابی ہہیثمی بیی..

من گۆتی : ئەری بابی ہہیثمی کییہ ئەی باب؟

گۆت : زہلامەك ژ دەشتەکییا بی من ناڤ چاقین وی نەدیتن ئەو شەفا
ژ بہری من جەلەدە بدن وان ئەز کرم د زیندانەکا تاری فە،
زہلامەکی دەستی خۆ ل من دا و گۆت : ئەری تۆ ئەحمەدی کوری
حەنبەلی؟

من گۆتی : بەلی، و تۆ کی؟

(۱۳) [شرح الأربعین النوویة (۲۰۲)]

گوت: ئەز بابی هه‌یه‌می مه‌یی دزیکەر، عەر‌قه‌ قه‌خورم، سه‌ری
ری‌کال خه‌لکی دگرم، یی د دیوانا میری باوهر داران دا هاتی نقی‌سین
هه‌ژده هزار جه‌له بی‌ل من هاتی دان د ده‌مین جودا دا، و من خو
لهر هه‌می قی جه‌ندی گرت د ری‌کا شه‌یتانی دا، قی‌جا تو سه‌بری
خو د ری‌کا خودی دا بکیشه نه‌ی نه‌مه‌د!

ئی‌مام نه‌مه‌د دبیرت: و ل ده‌می ئەز گری‌دایم و جه‌له دانی
ده‌ستی‌کری، هندی ئەز بی هیز بیام من بپرا خو ل گوتنا بابی
هه‌یه‌می دئیات: تو سه‌بری خو د ری‌کا خودی دا بکیشه نه‌ی
نه‌مه‌د] (۱۴)

إِنَّمَا يُوقَى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ [سورة الزمر: ۱۰]

سه‌برو بهینفره‌هی یا ب زه‌مه‌ته، ژبه‌ر هندی خودی ئەجر و
خیره‌کا بی سنورد ده‌ته وان که‌سین سه‌برو بهینفره‌هی دکی‌شن .

گوت یا پی‌غه‌مه‌بری خودی (صلی‌الله‌ علیه‌وسلم) کیش کارباشترینه؟ پی‌غه‌مه‌بری
خودی سلا‌ف لسه‌ربن گوت بهینفره‌هی (صبر) و لی‌بورین و ره‌وستی
جوان (۱۵).

(۱۴) مناقب الإمام احمد / ابن الجوزي

(۱۵) [رواه مسلم]

۳- سہبر و بہین فرہی لسہر ژدہست دانا (مرنا) خوشتفیا :

ہس نہفسہکا ل سہر رویی ئہردی بیت ئیلا دی تام کہتہ مرنی چ
ژ مروقان یان ئہجنا یان حیوانا بیت ئیلا دی مرن لی سہر مہ
ہمیا یا نفیسیہ .

بہلی خودایئ مہزن دی ئیک ژ نیزیکی تہ بیت دا تو سہردا نہچی
وغرور نہبی ، یان ژی دی خودی ئیک ژ نہفسا تہ بیت یان کچا تہ
یان کوری تہ دا بزائن کو مرن جیوازیئ دناقہرا دہیک و باب و
عیالی دا نہکہتن دا تو خو نامادہ بکہی بو فی مرنی دہمی ئیک ژ
نیزیکی تہ دمریت دا صہدمہ بوتہ چی نہبیت دا تو یا راگرتی بی
شکر و حمدا خودایئ مہزن بکہی ل سہر فی موسیہتی و
ناریشی چنکی بہینفرہی ل سہر موسیہتی ئہجر و پاداشتہکی
گہلہک مہزنہ و گہلہک ب قہدر و قیمتہ ئہگہر سہبر و بہینفرہی

ہے بیت ل سہر مرنا عیالی دئی خہزینین خودایی مہزن بو
سہرکیشا فہین .

بابی موسایی ئہشعہری (خودئ ژئ رازی بیت) فہرموودہکی ژ
کیس دہقی پیغہمبہری (صلی اللہ علیہ وسلم) فہدگوہیزیت دبیزیت : پیغہمبہری
گوت : ئہگہر کورئ عہدہکی مر : خودئ دئی بیژیتہ مہلائیکہتان
وہ روجا کورئ عہدئ من ستاند؟ دئی بیژنی بہلی ، خودئ دئی
بیژیتہ وان : وہ فیقی یئ دئی عہدئ من ستاند؟ دئی بیژنی بہلی،
خودئ دئی بیژیتہ وان : عہدین من چ گوت: دئی بیژنی : حہمدا تہ
کر و گوت (انا لله وانا الیہ راجعون) خودئ دئی بیژیتہ وان :
خانہکی ل بہہشتی بو عہدئ من ئافا بکہ و ناقی وی بکہنہ خانیی
حہمدئ (۱۶) .

بوچی دئی خودایی مہزن فی موسیبتہتا مہزن بسہری مروقی ئینیت
و قہسرہکہ، مہزن دہتہ مروقی پیش فی موسیبتہتی فہ چونکی
کہسہک نیعمت و قہدرئ عیالی نزانیت ئیلا ئہو نہبیت یئ

(۱۶) [اخرجہ الترمذی وابن حبان وحسنہ الابانی فی صحیح الجامع (۷۹۵)]

زاروکی خو ژدهست دایی نیلا ئەو نهبیت یی ههتا نوکه خودی
که ره ما عه یالی دگهل نه کری و مایی بی زاروک .

و هه که سه کی زاروکی خو ژ بچیکاتی ژ دهست دایی دی ئەف
زاروکه روژا قیامه تی دی بیته پشته فان بو به هشتی و شه فاعه تا فان
دهیکو بابا دکه ت ههتا دچیه به هشتی دا .

و بیینه ده می دهیکه ک نمونه بیت لسه ژ دهست دانا زاروکی خو

سه برا دهیکا سولهیمی دگهل مرنا کوری وئ ئەبو عمیر

دهیکا سولهیمی ژنکا ئەبو طلحی ده می کوری وئ مری گوته کهس
نه بیژیت ئەو طلحی ههتا ئەز بخو دیژمی؟!

چونکی وی ده می زه لامی وئ دگهل پیغه مبری (صلی الله

دهر که فتبوو سه فیه کی، ده می ئەبو طلحه ب شهف زقیری دهیکا

سولهیمی خو بو جوان کربوو کا چهوا ژن خو بو زه لامی خو جوان

دکته و خیره اتنا وی دکته، خوارن بو دانا پاشی ئەبو طلحه

چوو نفینا وئ ، شنی دهیکا سولهیمی گوته زه لامی خو ئەری

ئه گهر نیمانه تا که سه کی لدهف مروقی بیت و داخاز بکته دقیت

نیمانه تا وی بدنه ئی؟، ئەبو طلحی گوت: به ئی دقیت بدنه ئی، دهیکا

سولهیمی گوتی خودی ئیمانتهك دابوو مه و ئهفروكه ژ مه
 وهرگرت -ئانكو كورئ وان- دهمی ئهبو طهلی زانی گهلهك
 عیجز و توره بوو كو ژنكا وی دهستیکی بۆ بهحس نهكر، ئهبو
 طهله چوو دهف پیغمبهری (صلی الله علیه وسلم) و چيروكا خو دگهل ژنكا
 خو و مرنا كورئ خو بۆ گوت، پیغمبهر (صلی الله علیه وسلم) دوعا بۆ
 ههر دووكان كر، پشتی قی چندی دهیكا سولهیمی دوگیان كهفت ب
 كورئ خو عبد الله كورئ ئهبو طهله، دبیزن ئهقی عبد الله ی دگهل
 وی ههمی زاروكتی وی ژی قورئان ژ بهر كربوون و مالا وی تژی
 خیر و بهر كهت بوو.

و سهحكهنه ئهجامی سهبرا دهیكا وی ئهفه تتی ددونیایی دا.

وی دزانی خودی دی بهایی سهبرا وی ددهتی ب باشترین شیوه،
 چند زهمهته دهیكهك ل روژا مرنا كورئ خو قی چندی بكهت
 دگهل زهلامی خو!!

بهلی وی ئهجام و ثواب و ئهجر ژ خودایی خو دقیا .

ههروهسا دهمی زاروکیوونا وی ب عبد الله ههر دیسان ئهبو طهله
 داچیه سهفهری دگهل پیغمبهری (صلی الله علیه وسلم) دهیكا سولهیمی نهگوتی

ئەزا نساخم ، بەروقازی خو وەسا دیارکر کو یا دورستە و گوته زەلامی خو ھەرە سەفەرا خو پینگەمبەری نەھیلە ، ھندەک زانا دبیژن ھندی ھند ھەژیکرنا وی بو زەلامی وی زیدەبوو خوشییا وی ب سەر نەخوشییا خو ئیخست .

و دەمی دبینن ئیک کەسەکی خوشتقی ژ دەست ددەت یان دەمی خودی بەلا موسیەتەکی دئینت بسەری وان دی خو نەرازی کەن دی خو تورەکەن و دی کفريا و نفریناکەن و دی دانن ریین خو یان دی پرچا خو کیشین و ژیفەکەن یان دی جلكین خو درینن و د موسیەتەتاندە دەم دەمی ئیمان و باوەریی یە پیدقیە مە ھند باوەری ھەبیت مە وەسا خو بەرھەفکر بیت ئەم چ ئەزمان دریزیا نەکەین و چ گوتن و ئاخذتن خەلت نە بیژین لسەر وی موسیەتەتە ھاتیە سەری وان ، و ھەر کەسی رازی نەبیت و خو تورە بکەت سەرا وی موسیەتە ھاتی سەری وان دی گونەھکار بیت و خودای وی مەزن ژ دی ژ وی کەسی عیجز بیت .

۴- سہبر و بہین فرہی لسہر نہ خوشیان :

ہر کہسی نہ خوش بو دی خو بی ہیقی کہت و ہما ہر ہزر دکہت خلاس دی مریت و دنیا یا وی لہر تہنگ دبیت و خو نہرازی دکہت لسہر وی نہ خوشی و بہین تہنگ دبیت و دبیت جارا خو نہرازی بکہت لسہر وی نہ خوشی بہلی ئہو نزانیت ہر نہ خوشیہکا بو مروقی چی دبیت دخیرا مہ دایہ ودبیتہ ئہگہری ژبیرنا گونہ ہان و خو تیک دہن و شکر و حمدا خودی ناکہن لسہر نہ خوشیان و ہما ہزر دکہن دی نوکہ مرن قنجا نہ ہہچیئی نہساخ بوو دی مریت ، گہلہک جارا خودایی مہزن دی بہندہیین خو توشی

نه خوشیا کهت دا کو بزانت کا چند ب سهبره و دا گونه هین وان
ژ بیتهت دا پاک و پاقر بیت ژ گونه هان .

فوزمیل (رحمه الله) دبیزیت : " خودی نه ساخی داناینه دا به نییین
خو پی ب ئهدهب بدهت ، و نه ههچیئی نه ساخ بوو دی مریت ...!
" (۱۷)

پیغمبری خودی (صلی الله علیه وسلم) دبیزیت : " نهگه خودی خیر بو
بهندهیهکی خو قیا دی توشی نه خوشیا کهت " (۱۸).

ژ بهر کو ب نهگه ری فان نه خوشی و موسیبهتا دی خودی ل
گونه هین وی خوش بیت و دی پاک کهت ژ گونه ها .

ژ مفایین نساخیا .

عطائی کوری یه سساری (خودی ژئی رازی بیت) گوت :
پیغمبری خودی (صلی الله علیه وسلم) دبیزیت :

" نهگه بهنده نساخ بوو دوو مه لائیکهت بو دهینه هنارتن ژ نک
خودی، و گوت خودی دبیزیت : بهری خو بدن بهندی من چ
دبیزته وان کهسان. ئهوین سهرا وی ددهن؟

[حلیة الاولیاء (۸/۱۰۹)] (۱۷)

[رواه البخاری (۵۶۴۵)] (۱۸)

ئەو كەسئ نساخ ئەگەر ل دەمئ هاتنا وان هەر دوو مەلائیکەتان بۆ نك وى و وى حمدا خودئ كر و پەسنين وى كرن دئ قئ چەندئ بۆ خودئ بلند كەن و خودئ زانتره .

خودئ دبیژت : بۆ بەندئ من هەیه ل نك من ئەگەر من ئەو مراند ئەز وى بکەم د بەهشتئ دا، و ئەگەر من ئەو ساخ كر ئەز دئ گوشتئ وى بۆ وى گوهورم ب گوشتەكئ چیتەر ژ گوشتئ وى و خوینەك چیتەر ژ خوینا وى و ئەز گوننەهین وى بۆ وى ژئ بەم (۱۹) .

و پیدقیه لدمئ نەخوشیا بهیقى بن لسەر نەخوشیا و بسەبر بن و هزرا باش ژ خودئ بکەن و سوپاسیا خودئ بکەن لسەر هەر کەودانەكئ و نەخوشیەكئ هاتیه سەرى وان و هەر نیشانەكا بچیاك ژئ دبیته ئەگەرئ پاقر بونا مروقى ژ گونەهان و نیشان و نەخوشیا تە چەند مەزن بیت پتر گونەهین مروقى دەینه ژبیرن و غەفراندن . هەر وهكى قیس بن العباد (رحمه الله) دبیژیت : " دەمژ میړین نیشانی دەمژ میړیت گوننەهان دبن " (۲۰) .

(۱۹) [حسنه الألبانی فی صحیح الترغیب (۳۴۳۱)]

(۲۰) [الزهد لهناد (۴۱۳)]

قَیجا دەمی نەخوشیەك دەیتە ریکا بەندی خودی دا دقیت ب سەبر و شوکردار بیت چنکی ب بھینفرەھی سەرکەفتنن مەزن ھەنە و ئەگەر خول دنیای بی بەھر بوی ژ وان تشتین بەندە ی دقیت ل بەهشتی دی بدەست بەندە ی کەفن ، و ئەگەر خۆشیەك گەهشتە بەندی خودی و شوکرا خودی کر دی بو وی خیر بیت، و ئەگەر نەخۆشیەك گەهشتە بەندی خودی و سەبرکیشا دی بو وی خیر بیت سەعیدی کوری جوبیر (رحمە اللہ) دبیژیت : " ئیکەمین کەس دەمی دەیتە گازی کرن بو بەهشتی ئەو کەسن دەمی سوپاسیا خودی دکن ل ھەمی دەمان د خوشی و نەخوشیان دا " (۲۱).

ابن تیمیة (رحمە اللہ) دبیژیت : " خودای مەزن ل دەف خو ھندەك جھین بەرزو بلند و ریز لیگرتی ھەنە کەس ناگەھیتی تی نەبیت ئەو کەسین توشی بەلا و نەخوشیا دبن " (۲۲).

ژبابی ھورەیری (خودی ژئی رازی بیت) دبیژیت : ژنەك ھاتە دەف پیغەمبەری (صلی اللہ علیہ وسلم) و قی ژنی نەخوشیەك ھەبی کەتە ئەردی وەك دینا لی دەھات قَیجا گوت: ئەی پیغەمبەری خودی بو من دوعا

(۲۱) [الزهد لإبن المبارك]
 (۲۲) [جامع المسائل (۳ / ۹۲)]

بکه خودی شیفایی بو من فریکهت ، گوتی: ته بقیت دی دوعا ژ خودی کم بوته دی ساخ بی، و ته بقیت بیهنا خو فرهه بکه لسهر فی نهخوشیی چ حساب لسهر ته نینه کو دی چیه بههشتی، ژنکی گوت: بهلکی دی بیهنا خو فرهه کم و چ حساب ل سهر من نهین (۲۳)

بهردهوام بیژه یا خودی سهبری بده من لسهر هر کاودانهکی نهچاقه نیکری لسهر هر بهلا و موسیبهت و نهخوشیهکی چونکی سهر دهرمانی ههمی دهردایه .

زه لامهکی لدهف نهحنهفی کوری قهیسی (خودی ژئی رازی بیت) گازندا ددانی خو بو نهحنهفی دکرو دگوت ددانی من دنیشیت و هر دووباره دکر و گازنده دکر وهختی گهلهک بهحس کری و دوباره کری نهحنهفی کوری قهیسی گوتی خودی رحمی بته بیبهت ته خیره نهفه چل ساله من چاقهکی خو ژ دهست دایه و من گازندا چاقی خو بو کهسی بهحس نهکریه و نهز چاقهکی دبینم و من بو

[(۲۳) السلسلة الصحيحة (۲۰۰۲)]

کەسێ نەگوتیە و من خو نەرازی ژێ نەکریە و ئەز خو نەرازی بکەم سەرا وئ چەندا خودایی مەزن ئینای سەری من .

حەتا دئ بینی گەلەك گازندا خو سەرا ئەو بەلا و نەخوشیین دەین سەری وان دئ لدهف هندهك كەسا كەن و ما كئ ئەف بەلا و نەخوشیە ئینایە سەری تە مانە خودایی مەزنە ئەری بوچی هین گازندە خو دئ بو مروفا بیژن بو خودئ بیژن خو نئزیک خودئ بکەن دا ئەو بەلا و نەخوشیا لسەر وە راکەت ئەگەر تو خو نەرازی بکەئ ئەفە تە خو نەرازی کر ژ خودایی مەزن قیجا مروف ب قئ نەرازی بونی دئ گونەهکار بیتن .

عبدالله کورئ مەسعودی (خودئ ژئ رازی بیت) دبیژیت : " ئەگەر تو پەلەکا ئاگری بکەئ دەستی خو دا و بگری و بهیلی هەتا سار دبیت ئەف پەلا هەنئ خیرترە بو تە ژ هندی کو خودئ قەدرەك ئیناتبیت ریکا تە دا وتو خو نەرازی بکەئ و بیژی ما بتنی ئەز و خو نەرازی بکەئ و ئان گوتنن خەلەت بیژیت گونەها وی گەلەك مەزنە و دئ توربونا خودئ بسەر تە دا هیئە خار و تورەبونا خودئ گەلەك مەزنە " .

صالح فہوزان (رحمہ اللہ) دیبڑیت : " چ کہس بہا وقہدری
ساخلمی نزانیت بتی ئو نہبیت یی تام کری نہخوشیئی (توشی
نہخوشیئی بوی) " (۲۴).

۵- سہبر و بہین فرہ ہی لسہر تورہ بونی :

چارہ سہرییا تورہ بونی . پیدقیہ مروث ہہر دم ب سہبر بیت و
بہینفرہ ہ بیت و لسہر تورہ بونا خو زال (مسیطر) بیت کو تورہ بونا

[إعانة المستفيد (۸۸)] (۲۴)

ته وهل ته نهکته کو توشی خهلهتی و گونه‌ها بیت و هه‌دهی توره بوی سه‌برا خوب زکر و تاعهتی خودی بینت دا کو نهو توره‌بون کهرب و عیجزی ونه‌قیان ددی ته دا نه‌مینت و تو لسه‌ر نه‌فسا خو زال بی .

پیغهمبهری خودی (صلی‌الله‌علیه‌وسلم) دبیژیت : زیره‌کی وهیز نه دهندی دایه تو بهرامبهری خو ب نیشینی ول سه‌روی زال بی، بهلی پا زیره‌کی نه‌وه بی بشیته نه‌فسا خو ددهمی توره‌بون .

_ دوو کهسال دهف پیغهمبهری خودی (صلی‌الله‌علیه‌وسلم) ب گه‌نگشه چوون، نیک ژوان دیمی وی سور بوو وره‌ها ستوی وی هاته گفاشتن، پیغهمبهری خودی (صلی‌الله‌علیه‌وسلم) گوت: پراستی نه‌ز په‌یقه‌کی دزانم نه‌گهر نه‌وی نه‌و په‌یف گوتبا، دا نه‌و توره‌بیا وی هیته‌خاری وچیتن، نه‌گهر گوتبا «أعوذ بالله من الشيطان الرجيم» توره‌بیا نه‌و دبیینت دا چیتن، قیجا گوتنی پیغهمبهری خودی (صلی‌الله‌علیه‌وسلم) دبیژیت :

«خو پپاریزن ب خودی ژ شه‌یتانی ره‌جیم - نانکو بیژه : أعوذ بالله من الشيطان الرجيم»

ابن عثيمين (رحمه الله) دشلو‌قه‌کرنا قان فهرموودان دا دبیژیت :

" یا دروست وشهر عی بو مروقی ئه وه ده می تور ه دبیت، ئه وه نه فسا
خو کونترول بکمت،

- وسهر وه هدارئ بگريت .

- وخو بپاريزيت ب خودئ ژ شهيتانی .

- وهستنفئژا خو بگريت چونکی دهستنفئژ تورهبونا مروقی
دقه مرينيت .

- وئه گهر يئ راهستيايی بيت بلا روينيته خوارئ .

- وئه گهر يئ روينشتی بيت بلا خو دريژکمت .

- قيجا ئه گهر ترسيا کو هر تورهبونا وی یا مایی بلا ل وی جهی
بجيت يئ ئه وئ، دا کو تورهبونا وی ژ هدارا وی دهربازنه بيت،
پاشی دئ په شيمان بيت (٢٥).

ابن القيم (رحمه الله) دبیژیت : " چ تشتهك خوشتقی تر نینه لایئ
شهيتانی ژ دل تهنگ کرنا ئیمانداره کئ " (٢٦) .

(٢٥) [شرح رياض الصالحين (١/١٢٩)] .

(٢٦) [طريق الهجرة (١/٢٧٩)]

٦- سهبر و بهین فره‌هی لسه‌ر رزقی :

گہلہک جارا رزقی مروقی گپرو دبیتن و مروف سروشتی خو دا
 حمز دکمت بلمز ہندہک تشت چیبین لی نزانیت کا ئەو تشت یی
 بوی باشہ دخیرا وی دایہ یان نہ فینجا گہلہک جارا بلمز نہبہ و بخم
 نہکھفہ زور جارا گیرو بونی خیر و پاداشتہکی مہزن یی تیدا باشی
 ئەو رزق خودی تعالی بوته نفیسای بینتہ ریکا تہ چ جاران تہ نہ ل
 ہزر و بیر بیتن و ژ وی بخیرتر باشتر یا تہ ہزر تیدا دکری ئەفجا
 ہشیار بہ بلمز نہبہ و مروفہکی سہبرکیش بہ چونکی ئیک ژ سیفاتین
 مروقین باوہردار نارام گرتن بیہنفرہ ہی یہ د ہمی کات و دەمین
 ژیانا خو دا ، و تو ہند ب جہی رزقی خو ناکہفی ہندی رزقی تہ
 ب جہی تہ دکہفیت، و ئەو وەکی سیبہرا تہ ل دویف تہ دگہرییت،
 و تو نامری حمتا رزقی خو خلاص نہکہی .

و پشت راست بہ یا خودی حسگری چی بیت مروف نہشین وی
 تشتی راوستین و خودی وی تشتی ناکہتہ خہماتہ یی کو تہشیانیت
 وی نہبن و گہشبین و ب ہیقی بہ، و ہزرا باش ژ خودایی خو بکہ ،
 و چاقہریی ہمی خیر و جوانیی بہ ژ وی چونکی ئەو دبیزیت : ئەز
 دی ل دویف وی ہزری بم یا عہدی من ژ من دکمت .

وهوین رزقی ژ وی بخوازن چونکی خزینه یین وینه، وخیر د دهستی وی دایه، یی مهرد نهوه دهرگههی خیری قهدکمت ویی زانایه .

جابر (خودی ژی رازی بیت) دبیژیت من گوھ ل پیغمبهری خودی (صلی الله علیه وسلم) بول بهری وه غهر بکمت ب سی روژا وی گوت: بلا کس ژ ههوه نهمریت ئیلا هزرهکا باش ژ خودی تهعالا بکمت (هزرا دلوقانیی و بههشتی) (۲۷).

ابن عثیمین (رحمه الله) دبیژیت: " بلا کهریین ته ژ وی تشتی قهنهین نهو تشتی خودایی مهزن بوته ههلبژارتی دبیت نهو تشتی خودی بوته ههلبژارتی بهرژهوهندیهکا مهزن بیت بو ته و تو فی چندی نزان" (۲۸) .

دبیت نهوا مهدهقیت گهلهک یا دیربیت لی خودی دشیت د چرکهکی دا نیزیك بکمت و دقیت بی هیقی نهین و ب بهینفرههی هیقیین مهزن ب دهست بهندهی دکهن و ههر تشتهکی گپرو بیت ودریژ بیت باشتر دبیت لهوا ههردهم گهشبین به یا خودی دایی ته و ژته

[رواه مسلم] (۲۷)

[شرح ریاض الصالحین (۳/۳۰۹)] (۲۸)

وهرگرتی چنکی همر تشتهکئی خودئی بینت ریکا بهندهیی خیر و باشیا تیدا یه یا دئی بینی رزقی بهندهی کیم بو و فهقیر بو دئی دلتهنگ بیت و دئی بخم کهفیت و ئەو نزانن پاداشت و خیرین مهزن هه‌نه بو وان فهقیرا ل روژا دوماهیئی کو ئەو ژبه‌ری زه‌نگینی دئی چنه به‌هشتی له‌وا ئەف دونیایه همر دئی ب دوماهی هیئت و ژيانا دنیاویی ئەزمونه و بو قئی ئەزمونی سه‌بر و بهینفره‌هی دقیت و ئەنجامی وئ سه‌بری به‌هشته له‌وا دقیت به‌نده خما دنیاویی نه‌خوت به‌لکی بلا خما ئاخه‌تا خو بخوت .

یان دئی بینن کو رزقی کچی فه‌نبوو و شینه‌کر یان گیرو بو دئی خو بی هیقی کهت و بخم کهفت له‌وا دقیت سه‌بر بن چونکی همر تشتهکئی خودایی مه‌زن نه‌کری رزق خیر و باشیه‌کا مه‌زن تیدایه له‌وا ب سه‌بر بن و دبیت خودئی بو باشتر و چیتر به‌ده‌ل فه‌کهت و ئەگه‌ر ل دنیاویی نه‌گه‌شت وان تشتین ته ژ خودئی داخاز کری خودئی دئی ل به‌هشتا خو پی ته‌رازیین خیرین به‌ندهی پی بلند کهت و باشتر ژ یا به‌ندهی داخاز و دوعا ژئ کری له‌وا بهینفره‌ه بن لسه‌ر همر کاودانه‌کئی و خودئی کهسی ژبیرناکهت دئی ئەو چیبیت یا د خیرا مه‌ دا بهینفره‌ه بن .

وب بهینفره هیئ که یفخوشی و تهنای و رحمتی و دلفره هی ب دست دکهفیت، و دهرگههین رزقی ب هیفی و ئومید و پاشهروژا گهش قهدبین. و ئهو بیرئینانهکه ب دلوقانییا خودئ و گونهه ژیبیرنا وی، و خوھیلانا ب هیقییا ویقه، و هزرکرنا باش ژ وی، و باومرییا ب قهدهرئ، و هیلانا ترس و دوودلییا ل سهر پاشهروژئ و بیرئینانا قهنجیبیین خودئ و خیر د وی تشتی دا یئ ته نهقیئ پتره ژ وی تشتئ ته دقئیت، و تو نرانی کائئ دویماهی چیه، و چهند نعمت ههنه د ناف موسیبهتی دا دیچاینه .

ابن عثیمین (رحمه الله) دبیژیت : " ههردهم نهفسا خو گهشبین بکه ئهوا خودئ بقئیت دئ ئهو بیت و ب گرئزین و کهیف به، سینگ بهرفرهه به دنیا یا لپئشیا ته و بهرفرهه به و ریک قهکرینه ئهها ئهقهیه خیر ، بهلی رهشبینی و تیکچون کو مروف وه بکعت ههردهم

هزرا وی ل ههمی جهان بیت ئهو چهنده دئ دنیا وی ل سهر وی بهرتهنگ كهت " (۲۹).

۷- سهبر و بهین فره‌هی لسهر خهم و كوفانا :

دهرگه‌هین دونیایی ههمی لته بهینه گرتن خهم نه‌كه‌قه، چونکی دهرگه‌ههك یی ههی چ جارا لته ناهینه گرتن ئهو ژی دهرگه‌هی ریکا خودی یه نیزیک بیه و بو لایی وی دهرگه‌هی ههره دا كو نارامیی و بهخته‌وه‌ریی ببینی و هیچ كهسهك نینه دئی جیهانی دا خهم نه‌بن لی خو هیلان بهیثیا خودی قه و رازی بون ب قه‌ده‌را خودی و ههردهم ب هیقی و رازی به یا خودایی مه‌زن ئینای ریکا ته دئ خودی ب باشتیرین و جانترین ده‌ت ته و ئینته ریکا ته و ژ رحما خودی بی هیقی نه‌به، وپشته‌فانییا خودی ژ بیر نه‌كه، وپشته‌فانی ب قه‌ده‌ر هه‌وجه‌یییی دئیته خواری و خودی وی تشتی ناکه‌ته خهماته یی كو ته‌شیانیت وی نه‌بن .

و بزانه ئهو خهمه دئ ههر دسهر ته را بوریت و پشتی ههر خهم و نه‌خوشیه‌کی دئ خوشیی ئیت و ئه‌وی خهما دوهی ژ ته قه‌کری،

(۲۹) [شرح ریاض الصالحین (۴/۸۷)]

خما ئهقرۆ وسوباهی ژى دئ ژ ته قهكته، قئجا خو بهئله ب
هئقيا خودايئ مهن قه، وئهگهر خودئ دگهل ته بيت تو دئ ژ كئ
ترسى و ژكئ بئ هئقى بئ؟ وئهگهر خودئ دژى ته بيت دئ ته
هئقى ب كئ ههبيت ، وهزرا خوئشيهكا مهنتر ژ وئ يا تو تئدا
نهكه دا ئهوا د دهستئ ته دا ههئ ژى بئ تام نهبيت ، وچاقرئى
هندهك موسيبهتئ نههاتئ ژى نهكه دا لهزئ ل خهم وكوقانان
نهكهئ، و مادهم خودئ يئ دگهل مه و دئ ژيان ب ههمئ كاودانئت
خوئه سفك و ئاسان بيت ، وسهر يا جوانه، قئجا حال دئ ئئته
گوهارتن، ونهفس دئ تهنا بيت، وسنگ دئ فره بيت، وكار دئ ب
ساناهئ كهفئت، وگرئ دئ قهبيت، وگرفتارى نامينئت .

**ههروهسا چهند فهرموده وگوتئئ چاكئئ نومهتئ لسهر بهينفره هيا
لسهر خهم و كوقانا :**

پئغهمبهر (صلئ الله عليه وسلم) دبئژئت : " ئهگهر كهسهك گونههئئ وئ گهلهك
بن و چاكئئ وئ ژ هندئ كئمتر بن و كو گونههئئ وئ ژئ بيهت،

خودایی مهزن ئهوی کهسی توشی خهما دکهت ههتا گونههیت وی ژ بهر ژئی بیهت " (۳۰) .

پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) دبیژیت : " ههرا تشتی ب سهری مروقی موسلمان دهیت ژ نهخوشی و خهم و خهیا و نازارا و وهستیانان، ههتا کو ستریهک ژی بچیته دلشئی وی را ئیلا خودایی مهزن دی گونههین وی ب ئهگهری نهخوشیا فی ستری هینه ژیرن " (۳۱) .

حسن بصري (رحمه الله) دبیژیت : بلا هین پی نهخوش نهبن ئهو بهلا و موسیبهتین نهخوش سهری وه دهین بهلکی کارهک ته دلگران بکهت بهلی رزگاربونا ته تیدا بیت، و بهلکی ژی کارهک ته دلخوش بکهت بهلی ببیته ئهگهری تیکجونا ته " (۳۲) .

ابن القيم (رحمه الله) دبیژیت : " ههچی بی ئهمرییا خودی بکهت دی خودی دوو لهشکهران فریکهت دلئی وی ژ وی فهنابن ههتا تهوبه دکهت ، ئهو ههردوو لهشکهره ؛ خهم و کوفانن " .

[رواه احمد] (۳۰)

[رواه البخاري] (۳۱)

[شفاء العليل (۱/۱۳۴)] (۳۲)

ابن تیمیة (رحمه الله) دبیژیت : " خودی عہدی نا جہرینت دا بشکینیت بہلکی دجہرینت دا بلند بکہت " (۳۳).

فضیلی (رحمه الله) دبیژیت : " ئەگەر خودی حەز ژ عہدەکی کر دئ خەمین وی زیدە کەت ، و ئەگەر کەرب ژ عہدەکی فەبوون دئ دنیاوی لہەر بہر فرەھ کەت " (۳۴).

حسن بصری (رحمه الله) دبیژیت : " ھەمی خوشی دئ ژناڤ چن تنی خوشیا بەھشتی نہبیت، ھەمی خەم و نہخوشی ژی دئ بورن تنی خەم و نہخوشی جەھنمە نہبن " (۳۵).

ابن حجر (رحمه الله) دبیژیت : " ئەگەر نیک ژ ھوہ ھەڤالی خو دیت یی عاجزە و خەمگینە وەسا باشتەرە دگەل وی باخڤیت ب وی تشتی یی ئەوی ژبیرڤەکەت و خەما وی لہەر وی راکەت و سڤک بکہت " (۳۶).

(۳۳) [أعمال القلوب (۲/۱۰۸)]

(۳۴) [سير أعلام النبلاء (۸/۲۳۳)]

(۳۵) [المجالسة و جواهر العلم (۱۰۹۱)]

(۳۶) [فتح الباري (۳۶۳/۹)]

عومهری کوری عبدالعزیزی دبیژیت : " ئەگەر د دونیای دوا
تشتەکی تو خەمبار کری گەلەك بیرهاتنا مرنی بکه دی ل سەر ته
ب سانه هی کهفیت " (۳۷) .

ابن القیم (رحمه الله) دبیژیت : " خودان عهقلین هه می ئوممه ته کئی
ئیک دەنگ بووینه کو خوشی ب خوشی قه ناهیت ، وی کهسی
خوشی نینه یی چ خەم نهن، و تاما خوشی ناییت یی سهر نهییت،
و خوشی نایینیت یی بهرتهنگی نایینیت، و راحت ناییت یی
وهستیان نهییت " (۳۹) .

ابن جهوزي (رحمه الله) دبیژیت : " هەر جارەکا نه خوشیهک یان
بهین تهنگیهک بسهری من بهیت ئیکسەر ئەز دزانم کو ئەو ب
ئەگەرئ خەله تیهکا من هاتن، ههتا ئەز دشیم بیژم ئەف نه خوشیه
بهرامبەر فلان خەله تیئ " (۴۰) .

بوشری کوری حافی (رحمه الله) دبیژیت : " ئەگەر عهملی
بهنده ی کیم بوو دی توشی خه ما بیت " (۴۱) .

(۳۷) [الفرغ بعد الشدة لابن أبي الدنيا (۴۲)]

(۳۹) [مفتاح دار السعادة]

(۴۰) [کتاب صید الخاطر لابن الجوزي (۴۷۳)]

(۴۱) [الحلیة (۴/۱۹)]

۸- سہر و بہین فرہہی لسہر بہلا و فتنہیا :

خوئی دئی تہ توشی دمرد و بہلایان کہت ژبہر کو حہشتہ دکہت
ژبہرکو ئەو دبینیت تویی ژئی دیرکہفتی داتہ نیزیکی خو بکہت ،
وئہگہر بہلا و موسیبتہتک ب سہر تہ دا ہات ہزرا ئیکا ژ وئ
مہزنتر بکہ ئەو دئی ل سہر تہ سقک بت، و ہزرا خو د چوونا وئ
یا ب لہز دا بکہ، وئہگہر تہنگا قیبا نہخوشییی نہبایہ، بہرئ
مروقی نہ دمال کہیفا رحہتییی ، وشوکرنا نعمتی بہلایی ددہتہ
پاش و ہہردہم شوکردار بہ ل سہر ہہر کاودانہکا ژیانئ .

ابن عثیمین (رحمه الله) دبیژیت : ئەگەر موسیبه‌تەك ب سەری مروقی هات و مروقی بخو ل دەف خودی حسیب کر، دوو مفا بین تیدا : کەفارەتا گونەهان، وزیدەبوونا خیران .

وهندەك جار مروق ژ فی تشتی غافل دبیت، دەما موسیبه‌ت ب سەری دەیت سنگی وی تەنگ دبیت، یان دی بیزار دبیت یان هەر تشتهکی وەسا، و ب نیه‌تا ئەجری بخو نا حسیب کەت، ل فی حالەتی ب تنی دی بو بیته کەفارەتا گونەهان و بیی ئەجرەك ژ ی بگەهیتی .

قیجا ل هەردوو حالەتان خودانی موسیبه‌تی یی فایده‌یه... یان دی بیته کەفارەتا گونەهان بیی کو ئەجرەك بگەهتی، چونکی بوخو ب ئەجر حساب ناکەت، یان ژ ی دی بوخو ل دەف خودی حساب کەت قیجا دی بوو بیته کەفارەتا گونەهان ژ ی و بدەست قە ئینانا ئەجری ژ ی. (٤٢)

(٤٢) [شرح ریاض الصالحین : ٢٤٤/١]

علی کورئ ئہبی طالب (خودئ ژئ رازی) بیت دیژیت : بہلا
ناہیتہ خار ئہگمر ب گونہہی نہبیت و نارابیت ئہگمر ب تہویئ
نہبیت " (۴۳) .

چار رہنگہ ہونہر د بہلایئ دا ہنہ: حسبیر کرنا خیرئ، و ہہقالینبیا
سہبرئ، وز کر کرنا باش، و چاقہریبیا رحمئ ژ خودایئ مہزن .
و بہردہوام ب ہئیقی بن و دوعا ژ خودئ بکہن کو ہہر نہخوشیہکا
بہیت سہرئ مروقی یان بہلا و خہم و موسیبہتہک بہیت ریکا
مروقی و دوعا ژ خودئ بکہ چنکی خودئ دہرسقا بہندی خو
دہیت و دوعایین وان دئ قہبیل کہت و خودئ یہ یئ کو نہخوشی و
بہلا و خہم و کوفانا لسہر بہندی خو رادکہت چنکی نیزیك بون ب
خودئ و دوعا کرن دبیتہ ئہگہرئ گوہرینا قہدہرئ چونکئ چ
تشتہک قہدہرئ نازقرینیت دوعا تئ نہبیت و دوعا دگہل بہلایئ سی
حالت ہنہ: _

ئہگمر دوعا ژ بہلایئ ب ہیزتربیت ئہو بہلا پالدا و ناہیلیت بگہہتہ
خودانی .

ئەگەر بەلا ژ دوعايي بهیترت بیت بەلا دئیت بەلی دبیت ژبەر خیر و بەرەمکەتا دوعايي خودی وئ بەلایئ لاسەر خودانی سفاک بکەت و ریکئ نەدەتئ ئەو خودانی بیخیت .

ئەگەر هەردوو دەیزئ دا هندی ئیک بن هەر ئیک یادی پالددەت و ناهیلیت ئەو بگەهتە خودان، دقئ حالەتیدا دقیت خودان گەلەک ئیلحاحئ د دوعايي دا بکەت هەر بیژیت و بیژتەفە هەتا ئەو ژ بەلایئ بهیترت لی بهیئت (٤٤).

پیغەمبەرئ خودئ (صلی اللہ علیہ وسلم) دبیزیت : " ئەگەر ئیک ژ هەوہ دوعا کرن بلا یئ رژد (موجد) بیت د دعاکرنئ دا، وبلا نەبیژیت: یا خودئ ئەگەر تە بقیت بدە من ژبەر کو خودئ زوری لی ناهیت کرن " (٤٥).

و هەروەسا چەند فەرمودە و گوتنن چاکن ئومەتئ دەربارە ی بەلا و موسیبەتان :

پیغەمبەرئ خودئ (صلی اللہ علیہ وسلم) دبیزیت: ئەگەر کەسەک ژ وە توشی نەخوشی یان خەمەکیئ بو بلا بیژیت :

(٤٤) [الداء والدواء]

(٤٥) [رواه مسلم (٢٦٧٨)]

" اللهُ اللهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا " (٤٦).

پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) دبیژیت : " کسی خوش بهخت نهوه یی خو
دویر بیخیت ل فتناء، و ل دهمی تاقیکرنان دا یی بهینفره ه بیت " (٤٧).

پیغمبر خودی (صلی الله علیه وسلم) دبیژیت : " خوشیین دونیایی چون و نهوا
مای ههمی به لا و فیتنه نه " (٤٨).

ابن القيم (رحمه الله) دبیژیت :

" به لا و موسیبهت دی رابن چهند دریژبن، خودی زحمهتی و
دژواری و نهخوشی کرینه د دنیاایی دا بو دهمهکی و دی هینه برین،
بهرده و امبوون بو وان نینه ، و سوز و جزدان ل ئاخرهتی یه (٤٩).

ابن تیمیه (رحمه الله) دبیژیت : " موسیبهتهك وهل ته بکعت تو
بهری خو بدییه ریكا خودی گهلهك باشتره ژ نیعمهتهکی کو زکر و
بیرئینانا خودی ژ بیرا ته ببهت " (٥٠).

(٤٦) [الصحيحة (٢٧٥٥)]

(٤٧) [صحيح الجامع (١٦٣٦)]

(٤٨) [اخرجه احمد في المسند (٤/٩٤)]

(٤٩) [مختصر الصواعق المرسله (٢٦٨)]

(٥٠) [تسليية أهل المصائب (٢٢٦)]

ابن القیم (رحمه الله) دبیژیت : " ژ مهزنترین ئه گهرین بهرتهنگ
بینا سینگى : پشتدانا خودایى بهرز و بلند ، و گریډانا دلی بو غهیری
خودى، و بی ئاگه هی ژ زکری خودى " (۵۱) .

ابن رجب (رحمه الله) دبیژیت : " چاقهرى بین ل هاتنا خوشیى و
نه مانا نه خوشیى عیبادته چونکی ب راستی به لا و نه خوشی
به رده وام ناین " (۵۲) .

پرسیار ژ که سه کئی چاک هاته کرن ؟

ما هو الصبر الجمیل ؟

جوانترین سه برگرتن چی یه ؟

گوت : أن تبتلی و قلبك يقول الحمد لله

تو توشی به لایى بی و ژ دل بیژی الحمد لله .

(۵۱) [زاد المعاد (۲/۲۲)]

(۵۲) [مجموع رسائل ابن رجب (۳/۱۵۵)]

معاوية (خودی ژی رازی بیت) دبیژیت : " هیچ تشتهك دقئ دنیایی
دا نهمایه ئیلا بهلا و فتنه نه بیت، ئانکو بو قئ فتنئ بهینفره هیئ
ئاماده بکه " (۵۳) .

ابن الجوزي (رحمه الله) دبیژیت : " و بلا یئ ژیر بزانیئ کو هندی
به لانه میهفانن قئجا بلا بو وی بینفره هی و سهبری حازرکمت " (۵۴) .

لوقمانئ حکیم (رحمه الله) دبیژیت : " زیر دهیته تاقیکرن ب
ئاگری ، باوهردار ژی دهیته تاقیکرن ب بهلا و موسیبهتان " (۵۵) .

سوفیان ثوری (رحمه الله) دبیژیت : " بهنده تام ناکمت تاما ئیمانئ
ههتا کو بهلا و نهخوشی بو وی بهین ژ ههمی لایانقه " .

(۵۳) [السنن الواردة في الفتن للدائي (۳)]

(۵۴) [الثبات عند الممات (۳۲)]

(۵۵) [الإمتاع والموانسة (۲۴۲)]

بهین فرہی

لسر کاودانین ژیانئ

پنڈاچون
شیخان شیخہ میری

بہرہ فکرن
زکیہ حسن